

Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди

Кафедра філософії

Презентація дисципліни вільного вибору
**«ФІЛОСОФСЬКО-ПСИХОЛОГІЧНА
АНТРОПОЛОГІЯ»**

для аспірантів 3 року навчання

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета та завдання дисципліни

ознайомлення аспірантів з предметною областю філософсько-антропологічних досліджень, їхньою взаємодією із комплексом філософських та наукових дисциплін, способом аналізу філософсько-антропологічної проблематики в контексті найвпливовіших сучасних методологій;

формування у аспірантів навичок самостійної орієнтації в концепціях та поняттях сучасної філософсько-психологічної антропології на основі опрацювання текстів найбільш презентативних персоналій.

результаті вивчення дисципліни здобувачі мають оволодіти:

чіткими уявленнями про базові поняття філософсько-психологічної антропології, уміти розрізняти та зіставляти ключові поняття, виявляти їхнє методологічне навантаження, націленість на конкретно-наукове дослідження людської життєдіяльності.

Зв'язок з іншими дисциплінами

Необхідною вимогою в освоєнні курсу філософської антропології є розуміння ролі філософсько-антропологічної рефлексії в становленні онтологічної, методологічної та аксіологічної складових філософського знання, їхнього впливу на уявлення про людину в науці, теології, політиці.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет філософсько-психологічної антропології.

Різновиди антропологічного пізнання.

Тема 2. Антропологічні ідеї і тенденції розвитку в історії Західноєвропейської філософії.

Тема 3. Антропологічні та психологічні ідеї в історії української філософії.

Тема 4. Філософсько-психологічна антропологія та спеціальні науки про людину.

Тема 5. Релігійні уявлення про людину, їхня значущість для філософської антропології.

Тема 6. Багатомірність людського буття та сутності людини.

Тема 7. Екзистенційний contra есенційний підходи до тлумачення людини.

Тема 8. Соціокультурне та антропокультурне у людським світовідношенні.

Тема 9. Родова бівалентність людського буття: феномени чоловічого та жіночого.

Філософська

антропологія (від [філософія](#) та [антропологія](#)) — у широкому сенсі — філософське вчення про природу (сутність) людини; у вузькому — напрям (школа) в західноєвропейській, переважно німецькій, філософії першої половини [XX століття](#), що виходив із ідей [філософії життя](#) ([Дільтей](#)), [феноменології](#) [Гусерля](#) та інших, у рамках якого робилася спроба відтворити цілісність поняття про [людину](#) шляхом використання і тлумачення даних різних [наук](#) — [біології](#), [психології](#), [етнології](#), [соціології](#) і так далі.

Іммануїл Кант

Вчення Канта про активність свідомості допомогло підняти завісу над одним із самих загадкових процесів - утворенням понять. Великі уми до кантівської епохи заходили в тупик, намагаючись вирішити цю проблему.

Він бачить у людському інтелекті задалегідь зведену конструкцію - категорії, але це ще не саме наукове знання, це тільки його можливість, таку ж можливість являють собою і досвідні дані - свого роду цеглини, які потрібно укласти в комірочки конструкції. Щоб виріс будинок, потрібен активний учасник будівництва, і Кант називає його ім'я - продуктивна уява.

Трансцендентальна позиція Канта визначає його розуміння природи людини. Традиційний філософський погляд на людську природу містив в собі уявлення про споконвічно існуючу і в принципі незмінну визначеність. Докантівські філософи допускали можливість ушкодження, перекручення людської природи, ставили в цьому зв'язку задачу її відновлення в природній, споконвічній цілісності. Ніхто з попередників Канта не зв'язував поняття природи людини з її волею, свободою.

Природа людини в Канта - її свобода. Свобода з погляду етики не сваволя, не просто логічна конструкція, при якій з даної причини можуть на рівних правах виникати різні дії. Моральна свобода особи складається в усвідомленні і виконанні боргу перед самим собою й іншими людьми, коли вільна воля і воля, підпорядкована моральним законам, - це одне і теж. Реальністю ж свободи Кант прямо називає здатність самочинно починати ряд подій. Саме тому людина і тільки людина – мета сама по собі, і ніколи – засіб для будь-якого застосування з боку тієї чи іншої волі.

Програмні результати:

упорядковувати основний зміст усіх розділів курсу, основні етапи розвитку світової філософської думки (історичні парадигми філософування);

визначати та здійснювати аргументацію поглядів Видатних мислителів світової філософії, виходячи з різних соціокультурних та світоглядних контекстів;

орієнтуватися у сукупності різних думок, концепцій, вірувань та цінностей, аргументувати власну світоглядну позицію, вести діалог і полілог, брати участь у дискусіях про засади життєдіяльності людини, а також формувати власну позицію у вирішенні складних проблем суспільної свідомості;

використовувати досвід видатних мислителів минулої та сучасної філософії для ретельного аналізу закономірностей людського буття, більш глибокого розуміння особливостей розвитку природничого та соціального світу, й на цьому підґрунті краще розібратись з власним внутрішнім миром та стосунками з зовнішнім середовищем;

формування системного наукового світогляду, професійної етики (дотримання норм і принципів академічної доброчесності) та загальнокультурного кругозору

Викладачі курсу

- Радіонова Н.В.,
доктор філософських
наук, професор

- Триняк М.В.,
доктор філософських
наук, професор